

Het verblijf op de Suriname-rivier

Deze tekst is onderdeel van het scheepsjournaal van Het Vergenoegen en is te vinden in het Zeeuws Archief te Middelburg.

Op de website 'Nederland en de slavenhandel' (www.africaserver.nl/slavernij) staat een verkorte versie van de tekst. Hieronder de volledige versie.

In dit hoofdstuk wordt de aankomst in Suriname en het wachten op de Suriname-rivier beschreven.

Vreydag den 27 February

Des morgens setten onze boot uyt en maakten vervolgens ruym dek; daarna ligten anker en lieten het schip nog wat verder inwaard dryven en daarna weer ten anker. Vervolgens buytenboorts schoongemaakt en boel opgezet. De slaaven zeer verbleyt dat zy de groene bos zaagen; vermaakten haar met dansen en sprengen etc.

Zaterdag den 28 dito

Des morgens maakten schoon schip van binnen en van buyten, alsmeede de slaavegaaten. Vervolgens de capteyn en doctoer na Paramaribo. Een man van de equipaagie overleeden en een vrouwslaaf die uytgeteerd was.

Zondag den 1 Maart

Met den dag maakten schoon schip en bragten ons lyk aan de wal. Om 9 uur quaam de capteyn met de doctoer Schelling aan boord om de slaaven te viesinteeren; hy maakten doen wynig swaarigheyd, altans hy permiteerde my om maar een end weegs op te dryven, en alzo ging dien heer weer van boord na my gesegd hebbende, dat de slaaven int generaal wel uytzaagen. Des avons om 10 uur ligten anker en begonnen te dryven; quaamen des nags om 2 uur by de Redoet Kingsbergen ten anker; flateerden ons van morgen verder te dreyven enzoovoorts.

Maandag den 2 Maart

De slaaven getrakteerd met bananna en verdieverteerden haar met singen, dansen en springen. Laagen heeden om orders af te wagten om morgen opzylen met de slaaven na Paramaribo, dog heeden nog geen permissie bekoomen.

Dingsdag den 3 dito

Des morgens vroeg weederom na Paramaribo gevaaren om te zien wat daar was en om permissie te bekoomen om te moogen opzylen. Hebben intussen schoon schip gemaakt en andere noodige beesigheeden verigt, als ook de heer Gouverneur ernstig gebedden om my permissie te geeven van te moogen opzylen; van hem beantwoord dat hy het my niet conde geeven, het welke my zeer moeyde, vermits de slaaven alle vris en gezont waaren en hoegenaamd geen besmetting aan boort was onder de slaaven, dog wy laagen onder een quaade presumsie en onder een vermoeden dat wy slaaven weggestopt hadden, hetwelk een ieder van 't scheepsvolk weet dat nooyt geschiet is; maar 't en conde alles niet baaten, wy moesten leggen blyven.

Woensdag den 4 Maart

Des morgens weeder een vaartuyg na Paramaribo gezonden om te zien of wy permissie bekoomen hadde om te moogen opzylen. Intussen schoon schip gemaakt en maar op de slaaven gepast en haar getrakteerd met banannis en oranjes etc. Ook heeden een request gepreenteerd.

Donderdag den 5 dito

Kreegen een order van het nieuwe fortres om ons anker te ligten en weederom af te zakken na de tweede hoek van de Redoete Kingsbergen en aldaar quarentyn te leggen, omdat men voor my freesde, terwyl de kinderpokken in het schip geweest hadden en de coloonie in den jaare 1789 en 1790 zeer veel slaaven aan de kinderpokken verlooren heeft. Dog na een vriendelyk verzoek en veel moeyte is my vergunt om met het schip te blyven leggen waar het lag, onder beding geen slaaf van af aan boort tot naedere order en gelegenheid, het welke my en de grootste sorg bragt aangaande de slaaven, terwyl het eene ofte het andere en sulk een getal slaaven conde ontstaan en wy ende hoogste graat ongelukkig werden voor onze heeren en meesters; en komt nog by dat nu onse groote voorraat van proviesie alle op zal raaken. Als wy nog maar genoeg zullen hebben omdat het en de teyt van 8 a 9 weeken met 380 man blank en swart veel vereyst.

Vreydag den 6 dito weederom onse noodige beesigheeden voortgezet en wel voornaamendlyk op de slaaven te passen met banana en andere groentens haar te verquikken; verders met haar wel te wassen en daarna dansen, singen en springen etc. en weeder een request gepreenteerd voor het hoff enzoovoorts.

Saturdag den 7 dito

Eenige slaaven kreegen schuerbuyk en veel malenkers onder het volk, alsmeede 3 a 4 zieken.

Zondag den 8 dito

Alle de fortten, benevens de oorlogscheepen als ook wy heesen de vlaggen en saluweerden des middags met 9 schooten ter navolgende en gewoone viering van den 8 Maart. Verders deesen dag niets besonders; de slaaven alle redelyk wel. Vraagden my geduurig wanneer wy zouden opzylen.

Maandag den 9 Maart

Niets bijzonders hebben onze noodige beestigheeden voortgezet. Verzaagen de slaaven met rykelyk bananna. Oranjes, lemmetjes etc. en leefden met haar vroolyk op. Het schip van buyten schoongemaakt om morgen te teeren enzoovoorts.

Dingsdag den 10 dito

Des morgens teerden het schip rontom van buyten en knapten hem op zoo veel als het met de slaaven toeliet. Ook wederom een request gepresenteerd, opdat ik hier by de Redoet met alle de slaaven niet vergeeten werde, temeer omdat geen bepaaling van daagen genoemd is. Ook is heeden een schoender binnen gekoomen onder ameericaanse vlag met een 50 slaaven; my voorby gesejld en alzo ons alle en de slaaven tot hartzeer.

Woensdag den 11 dito

Niets gepaseerd Onze noodige beestigheeden voortgezet; de slaaven aangespoort tot singen en dansen en maar vroolyk opleeven.

Vreydag den 13 dito

Niets bijzonders; de slaaven alle reedelyk wel; de blanken seer sukkelagtig. Om 12 uur viel ongelukkig een van onse matroosen overboord en hebbe dezelve niet weer gezien.

Zondag den 15 dito

De slaaven getrakteer met bananna en elk een stukje souwd vlees. Verders getrommeld, gedanst, gezongen, gesprongen etc. en zoo haar deezen dag verdieverteerd.

Donderdag den 19 dito

Aangezien het ferse waater nu sterk begon te minderen, temeer omdat wy de slaaven sooveel lieten drinken, als zy ordentelyk op conde drenken na de hitte van de zon en haar dansen, zoo waaren genootzaakt om een pont na de Savana te zenden om waater voor ons te haalen; ten dien eynde belaade een pond met leege vaaten, twee van ons volk daarop by de neegers en lieten hem vaaren, omdat wy niet tot het laatste vatt conden wagten.

Vreydag den 20 Maart en Zaterdag den 21 dito

Niet veel bijzonders; maakten maar schoon schip, droogen de zylen, lieten de slaaven braaf wassen, bananna eeten en vervolgens dansen en springen.

Zondag den 22 dito

Heeden avond quam binnen eene Caspar Dreeves van d'Elmina met 220 slaaven en is my vervolgens voorby gesejld na Paramaribo en wy moesten het aansien en myn slaaven zeer onvergenoegt waarom wy ook niet conde opzylen.

Maandag den 23 dito

Reegenagtig weer. Des na de middags onverwags quam de sogenaamde doctoer Schelling stillietjes aan boord om eens rond te zien of myn slaaven wel suyver waaren; maar hy en conde geen (een) vinden die iets mankeerde en is also stil weer weggegaan zonder wat te seggen.

Dingsdag den 24 dito – Donderdag den 26 dito

Hadden veel reegen; troosten onse slaaven en voorzaagen haar met banannes en groentens etc.

Vreydag den 27 dito

Des morgens swaare reegens; kreegen onse waterpont aan boord die 19 deeser vertrokken was; heesen daaruyt 29 halve leggers en 28 aamen met waater. Haalden vervolgens banannes, oranjes, lemmetjes enzoovoorts.

Zaterdag den 28 dito en Zondag den 29 dito

Veel reegen en onweer; ongemakkelyk voor de slaaven; maakten schoon schip en onze boot klaar om water van de plantagies te haalen uyt de reegenbakken.

Maandag den 30 dito – Zaterdag den 4 dito

Haalden waater met de boot, trakteerden de slaaven met bananna en lieten haar braaf dansen en verwagte met ongedult het eynde om hier eens vandaan te koomen. De gort en boonen minderen zeer. Wyl geen daagen bepaald zyn, weet niet wanneer de verlossing zyn zal.

Zondag den 5 April – Zaterdag den 11 dito

Lagen met ongedult.

De slaaven moesten veelyts beneden zitten en wierden verdrietig; dog tussen de buyjen eens gedanst en trakteerden haar zoo goed als wy conde met bananna en oranjes etc. en spraaken haar telkens moet in dat het haast zouwde lukken. Intussen paseerde weeder een schoender met slaaven, hetwelk myn neegers zaagen en had veel moeyte om haar tevreede te stellen enzoovoorts.

Zondag den 12 dito – Dingsdag den 14 dito

Niets bezonders. Hadden nog veel reegenn. Hielden de slaavegaaten schoon; pasten op de sylen, haalden waater met de boot van de plantagies en trakteerden de slaaven zoo goed als wy condon enzoovoorts. Hebbe nu 47 etmaalen binnen deese revier gelegd en de slaaven alle vris en gezond; jankende daagelyks na de wal; de proviesie sterk geminderd, veel slytasie aan de sylen, die omtrend altyd nat waaren en reets al 16 maanden onder de raas gezeeten hadden; aan het schip en tuyg condon met de slaave aan boort wynig doen.

Het scheepsvolk ziekelyk en niet minder ongemakkelyk. De proviesies duur, zoodat myn gedult nu ten eenemaal uyt is en weet niet wat ik doen zal, en beswaard my wel besonder als ik gedenke aan het gevaar van een schip met slaaven hoe ligtelyk daar het eene of andere can onderkoomen, temeer omdat de slaaven verdrietig worden, en geen brieven hebbende van Demerary van de heeren Meertens en Prens aangaande de prysen der

slaaven. Dus weegens alle onzeekerheyd en onveiligheyd der zee en vyanden van verscheydene heeren en vrienden en wel inzonderheyd van den heer Stokel geraaden om in Zurinaamen te bleyven enzoovoorts; dog had ik zulk een moeylyk en schaadelyk leggen cunnen voorsien en my geraaden was geweest, had ik zeeker naar Demerary geseyd.

Woensdag den 15 dito

Aan boord alles wel zynde. Zoo hebbe wederom een request gepresenteerd en op het alderneedrigste en vriendelykste versogt om myn slaaven te viesenteeren en na wel bevinding te moogen opzylen, breeder in het request te leesen, vermits de slaaven verdrietig wierden en myn proviesie ten eynd was. Moest nu meest met banannes de slaaven tevreede stellen enzoovoorts.

Donderdag den 16 April – Vreydag deb 17 dito.

Hielden behoorlyk schoon schip alsmede de slavegaaten en voornaamentlyk slaave wassen etc. Ook verwagte met ongedult een apointment op myn 4 request.

Zaterdag den 18 dito

Zeer reegenagtig weer, maar klaarde vervolgens een wynig aff, en also hadden het geluk van de heer doctoor Schelling aanboort te krygen om de slaaven te viesenteeren, die daar dan direkt meede begonnen. Is alle nagezien en daarna tussendeks, in 't ruym, kaamer en kabelgat etc., en alles welbevonden hebbende, heeft de slaaven goed en gezont gekuerd en premiesie bekoomen om te moogen opzylen. Zynde het tey verlopen; maakte ons klaar voor de morgen.

Zondag den 19 dito

's Morgens reegenagtig, maakten schoon schip en verders klaarigheyd om op te zylen. Om 8 uren ligten anker, om 9 uren onder zyl, maar de ep nog te hart loopende, lieten het anker weer druypen; om 12 uur weer anker op en quaamen des na de midags om 4 uren voor Paramaribo ten anker, alwaar wy terstond vertuyden en de boel opredde. Hebbende nu reeds 52 etmaalen op de revier geweest. De slaaven zeer verbleyt en wy ook; songen en dansten dat het schip druende.

Maandag den 20 dito

Des morgens alle de zylen los om te lugten; vervolgens schoon schip gemaakt. Daarna alle de slaaven op het dek gedanst, gezongen en gesprongen. Veel volk van de wal aan boort om de slaaven te zien, waarover een ieder zig verwonderde dat de slaaven soo wel uytzaagen 't welk my moet byzette om een goede prys te maaken.

Dingsdag den 21 dito

Des morgens overal opgeknabt en de slaaven terdeegen gewassen; dansen en springen. Daarna de heer Stokel aan boord om de slaaven eens te zien, die er meede een groot behaagen in hadde en myn beloofde van een aanzienlyk getal slaaven daarvan te zullen neemen. Maar egter myn goede vriend doctoor nog niet tevreede zynde met de derde viesentatie en driemaal 75 liet my weeten dat geen een slaaf aan de wal mogt gaan alvoorens in zyn

presensie de slaaven moesten gewassen werden, waartoe twee schildwagten an boort hadde, en dan naakend in de boot gaan en dan met nieuwe paantjes van de wal versien, eewen gelyk als of wy nooyd geen slaven wassen. Hy liet de slaaven wassen met het waater buytenboorts, gelyk wy ook deden, en dus was het niets anders als maar om de vierde 75 gulden te krygen en was waarlyk niet meer uyt te staan sooals men hier met my handelde.

Woensdag den 22 April

Des morgens overal schoongemaakt en eenige sylen afgeslaagen. Zoo quam myn goede vriend doctoer Schelling aan boord. Hebbende de slaaven gewassen als ordinaary en vervolgens nakend in de boot en sloep en soo na de wal getransporteerd na het huys van de heer Stokkel, die daar een aanzienlyk getal uytgenoomen heeft. Vervolgens de overige slaaven gewassen, en hoope nu van dien lastigen heer doctoer Schelling ten eenemaal ontslaagen te zyn, alsmeede van de moeylyke schildwagten enzoovoorts. Zynde heeden een begin van onze negootie, de conditie 7:8 weeken en voor de planters voor het vertrek der confooy, hetwelk heeden klaar lag.

Donderdag den 23 dito – Woensdag den 29 dito

Hebben deese daagen met eenige heeren aan boord geweest om slaaven te besien en transporteerden dagelyks de slaaven aan de wal om ze te laten kuyjeren, dog door de veele reegens zeer verhinderd, alsmeede de verkoop langzaam. Eenige voornaame planters wilden niet coopen en aan slegte betaalders was niet raatzaam, dus de vercoop liever langzaam en secuur als slaaven te verliezen. Aan boord de noodige beesigheeden voortgezett.

Donderdag den 30 April

's Morgens slordig en reegenagtig weer. De slaaven die nog aan boord waaren jankende na de wal. Darom met den heer Soesman aan boord gegaan en alle de nog aan boord zynde slaaven aan de wal gehaald om dezelve alle onder het oog te hebben en plasier aan te doen; zynde de pakhuyshuur hetzelfde en geeft ruymte in het schip. Hebben des nade middags de buysies en schotten weggebrooken, alsmeede des avons zeven afgekuerde slaaven aan het nieuwe fortres gebragd. Deese zeeven slaaven zyn by de eerste viesentaatie op orders reets aan het fortres gebragd, maar op orders weederom moeten aan boort haalen.

Vreydag den 1 May – Donderdag den 7 dito

Alle deese daagen hadden seer slordig weer en swaare stortreegens; dog tussen de buyjen met de slaaven gekuyjerd en haar vermaakt met rype bananna, bakoovens, oranjes, en soetjes aan verkogt, hoewel veele weegens de meenigvuldige denkbeelden des oorlogs niet en durfde koopen. Aan boort het schip van dag tot dag schoongemaakt en opgeret, alsmeede met het swakke volk voor een gedeelte ontuygde en stengen en raas gestrooken etc. Ook heb den 5 May Pieter van der Meulen, weegens gedurig moeyte maaken in het schip, afgedankt en is op een oorlogsschip gegaan by de heer Overveltz.

Vreydag den 8 dito – Donderdag den 14 dito

Deese daagen het weer eewen slordig met agtereenvolgende buyen. Dog het dansen en singen, alsmeede de schoonheyd der slaaven bekoorde de planters om dezelve te coopen, hoewel men daagelyks nadeelige tydings aangaande den oorlogh hadde enzoovoorts. Vervolgens nu geheel afgetuygd. Het schip van binnen en van buyten schoongemaakt; het roer en vaartuygen op de wal gehaald etc. Heeden twee honderd en seventigh slaaven verkogd.

Zaterdag den 16 dito

Tussen beyde coomende, hetwelk ik gaaren wilde verswygen, om U Ed. Achtbaare daar niet meede te vermoeyen. Ewenwel door het volk selfs en door rekenings zal uytkoomen, is de oorloghsloep by myn aan boort gekoomen en een ieder van het volk ondervraagd en bevonden een assurantig en verdrietigheyd onder malkander; waarlyk dingen wanneer men se wel beziet, zyn zy niet waardig om en dit boeck te plaatzen en Ued. Achtbaare daarmee te beswaaren. Dog tot het apointemend heeft de eerste offezier van de heer Lemmers, voor het eerst de kok een pak laten geeven en vervolgens de bootsmansmaat, de kuyper, de derde stuurman, Pieter Doedens, meede genoomen na het oorloghschip, in boeyens en drie daagen op waater en broot gecondimineerd en na verloop van drie daagen weeder aan boord gestuurd, met een insegging, dat een ieder zig volgens zyn qualityt, zonder verdere klagte hadde te gedraagen. Dit alles gepasseerd onder de moeyjelyke verkoop mynder slaaven en waarlyk myne Achtbaare heeren zyn wy niet waardig om onder U Edelens oogen te koomen weegens alle de inselenties die er in deeze teegenwoordige teytsomstandigheeden zyn voorgevallen. Dog zal hier een (comma) by maaken en U Ed. Achtbaare des begeerende daar naader over spreken en oopenleggen.

Zondag den 17 May – Dinsdag den 19 dito.

Deese daagen het schip hooger op de wal gewonden en verders eenige rommeldery aan de wal gebragd, alsmeede de ballast en ruym geschropt en gespoelt etc. Ook weeder een mooy gedeelte slaaven verkogt aan diverse planters en plantaagies.

Woensdag den 20 dito en Donderdag den 21 dito.

Heeden met laag water het schip geviessenteerd en bevonden dat de speykerhuyt voor het meerendeel van de wormen doorgefreeten was, alsmeede het scheg aan weerskanten; waarop geresolveerd, om hier op de slyk sooveel te repareeren als wy conden bykomen en vervolgens op de bank te haalen en ons zelfs aldaar te helpen zoo goed wy conden, vernits men hier geen kielplaats of kielligter heeft; alles volgens onze gezaamentlyke verteekening van den 17 July 1795 en met voorkennisse van den heer Stockel.

Vreydag den 22 dito

Hadde het geluk om alle de nog resteerende slaaven te verkoopen, behalven zeeven afgekuerde slaaven op het fortres en met veel moeyte, in deese wisselvallige teyt voor 342 kostelyke slaaven gemaakt f 164875 guldens, 7 afgekuerde voor de zomma 1400 guldens, 349 koppe voor de zomma 1662275 guldens, 44 door pokkens verlooren komt 393 koppe slaaven te zaame.

Hier meede zal ik dit Jouwrnaal sluyten, en my in de gunst van haar edelens gerecomanderd houwen waarmeede ik ben, myne achtbaare heeren directeuren,

Uedelens zeer onderdanigsten dienaar,

J. G. Claver